

Мусаленко

и Великата
книга

I. Какво ми се прави?

Мусаленко се събуди вкъщи, усмихна се широко и доволно. Мислеше си за новите приятелства, за добрите постъпки и колко е хубаво да помагаш. Припомняше си за спасените празници в Япония, Египет, Македония, Куба, Нигерия, България, Чехия, Швеция. Последното приключение с чайката Джони не беше голямо, а беше направо гигантско.

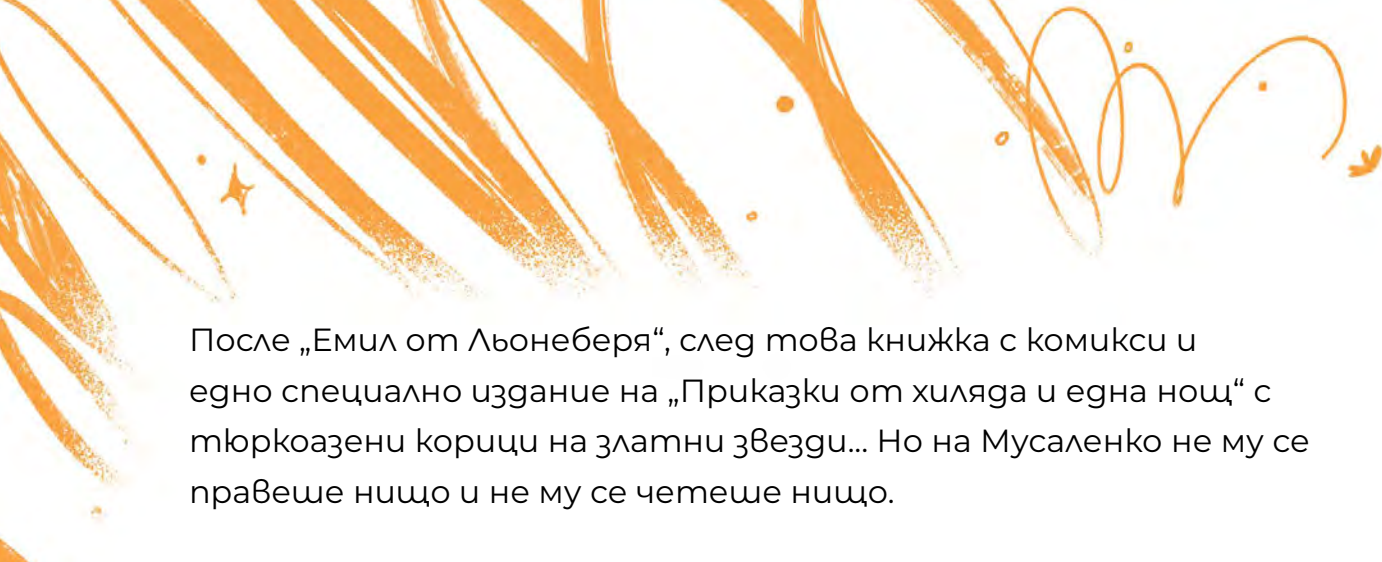
Бяха изминали няколко месеца от него, Мусаленко се чуваше по телефона и си пишеше редовно със своите приятели от цял свят, а понякога дори си изпращаха взаимно истински хартиени картички по истинската поща. Тях всеки си събираше в специално албумче със снимки, отпечатани на хартия.

Напоследък, освен приятелите и приключенията, огромно удоволствие на Мусаленко му доставяше да се събужда рано, по тъмно, и да посреща изгрева. Мусаленко гледаше огненото кълбо на слънцето. Докато то се подаваше зад хълма, той си мислеше за живота на Земята, който съществува благодарение на неговата топлина и светлина.

И в един такъв ден Мусаленко стана от леглото, нагушка котето Мър, изми си очите и зъбите и приготви лениво закуска за двамата. Мър не е обикновен домашен любимец, както знаете. Мусаленко не беше сигурен какво му се прави днес и му беше едно такова странно – може би планетата Сатурн беше в дупка или просто Луната беше започнала да се върти около Марс, вместо около Земята (както прави обикновено), или... просто така странно се чувстваше някак от само себе си. Реши да почете малко – взира се дъжълго в големите рафтове с книги у дома. Отвори „Карлсон, който живее на покрива“... но не...

После „Емил от Лъонеберя“, след това книжка с комикси и едно специално издание на „Приказки от хиляда и една нощ“ с тюркоазени корици на златни звезди... Но на Мусаленко не му се правеше нищо и не му се четеше нищо.

За да се освежи, и както казват възрастните, „за да се нареди“, Мусаленко реши да си вземе един по-студен душ. Напъха се в банята и след като излезе, усети лек ефект или поне не му беше толкова намръщено. Облече се чевръсто и помириса цъфналата лавандула до прозореца. След това си подреди колекцията от речни, морски, изворни, планински, от улицата, двора и от океана камъчета и сякаш му стана едно космично и малко по-малко хаотично.

II. Към Библиотеката

Другите най-любими неща за правене за Мусаленко са: да чете книги и да кара велосипед. Общото между, на пръв поглед, различни занимания е думата „приключение“ – винаги се случва нещо интересно, докато велосипедваш нанякъде или докато си в света на книгата, която четеш. Някак и книгите, и велосипедите внасят хубав вятър в мислите ни, правят ни по-умни, дават ни идеи за нови пътешествия и посоки, а и ни учат на добри дела и на нови пакости :)

– Мър, скачай в кошницата на велосипеда – каза внезапно Мусаленко. – Ще се разходим до Библиотеката, за да си избира нещо за четене и за приключенстване. Вкъщи съм прочел почти всичко, обиколил съм с колелото хълмовете наоколо поне 1000 пъти. Колебаех се дали да тръгнем на околосветско

пътешествие с велосипеда, но все пак това начинание изисква доста по-голяма подготовка в сравнение с взимането на книга от Библиотеката.

Мусаленко мина по добре известния му маршрут – първо спря на светофара, който никога не работи. Огледа се и пресече внимателно, след като се убеди, че отникъде не се задава кола, камион, училищен автобус или магаренцето на име Слънчоглед, което винаги много бързаше.

От другата страна на улицата, на брега на океана е Библиотеката – най-красивата сграда в страната на Мусаленко. Направена е цялата от стъкло, с едно огромно нарисувано слънце на фасадата, а пред нея има огромна поляна с цветя.

Мусаленко паркира на велостойката до огромното бяло стълбище своето колело, гушна Мър и се запъти към Входа.

По пътя имаше красиви табели със стрелки, Мусаленко ги знаеше наизуст, но обожаваше да си ги препрочита всеки път, когато идваше дотук:

– Добър ден, Мусаленко! – посрещна го библиотекарката.
– Здравейте! – отговори ведро Мусаленко. – Чете ми се нещо, но не зная какво и искам да пътешествам, но не зная къде. Зная със сигурност заедно с кого искам да бъда – с Мър, разбира се. Може би търся „Най-яката книга с най-яките приключения“ – опита да дообясни развълнувано Мусаленко. – А най-любимо ми е, когато срещам нови приятели... Когато обединяваме суперсили и ставаме по-смели в мечтите си, по-големи в сърцата и още по-добри в делата :)

Библиотекарката присви загадъчно очи и се запъти към един от многото шкафове наоколо. На тях имаше различни табели с номера, букви, на места комбинации и от двете. Извади едно картонче и се запъти нанякъде. След известно време се върна и се вмъкна тайнствено в една скрита врата в скрития ъгъл зад рецепцията. След още малко време библиотекарката се появи с малка прашна кутия в ръце, от която извади пожълтял лист с надпис на неразбираем език:

– Може би имаш късмет, Мусаленко. Последвайте ме с Мър! – каза дамата ведро и тръгна по един дълъг осветен коридор. В края му имаше висока врата, а зад нея стълби, които водеха към върха на стъклената кула на Библиотеката. Какво се случваше с героите на нашата история, докато се изкачваха?

Първо: Мусаленко усещаше лъчите на слънцето, полъха на вятъра... и си мислеше: „Вятърът наистина е най-доброто ветрило“.

Второ: Мър си мислеше: „Колко е топло... Но ако не беше топло, щеше да е студено. Мисля, че трябва да отида на фризьор за скъсяване на косъма! А и винаги съм искал козината си подстригана във формата на светкавица. Дали могат да ми направят?“.

Трето: Дамата от Библиотеката едновременно мислеше за две неща: „Животът с чаша чай сутрин е прекрасен“ и „Дали изключих

ютията вкъщи?“.

Колко дълго се изкачваха до върха на кулата никой не разбра, а и не искаше да разбира. Когато пристигнаха задъхани до края на стълбището, видяха стъклена врата с табела:

„Всеки е отделна вселена“.

Дамата отвори с таен ключ тайната врата и всички влязоха в слънчевата стая на върха на слънчевата кула. Стаята беше празна, на пода беше нарисувано слънце и само по средата ѝ стоеше маса във формата на слънчоглед с красива книга върху нея.

– Мусаленко, това е „Великата книга“ – каза библиотекарката.

– В нея има информация за всичко, което искаш да знаеш. Всеки, който я чете, научава много нови неща и същевременно я дописва с всичко, което самият той научава. Книгата няма начало, няма край, а най-хубавото е, че човек остава свързан с нея и след като я прочете. Новото знание, което всеки придобива, се записва в нея. Книгата е добра и се използва за правене на добро. Представи си го като огромна жива Енциклопедия, в която се събира всичко научено от всички същества от всички светове. Има дори и вицове :) И например, когато видиш малко птиче да се удари в голям изчистен прозорец и да падне зашеметено, ще знаеш какво да направиш, защото друг вече е успял да помогне в същата ситуация.

А какво се прави в такъв момент – дава се водичка на птичката и се оставя на спокойствие да се съвземе, далеч от Мър или друго коте :)

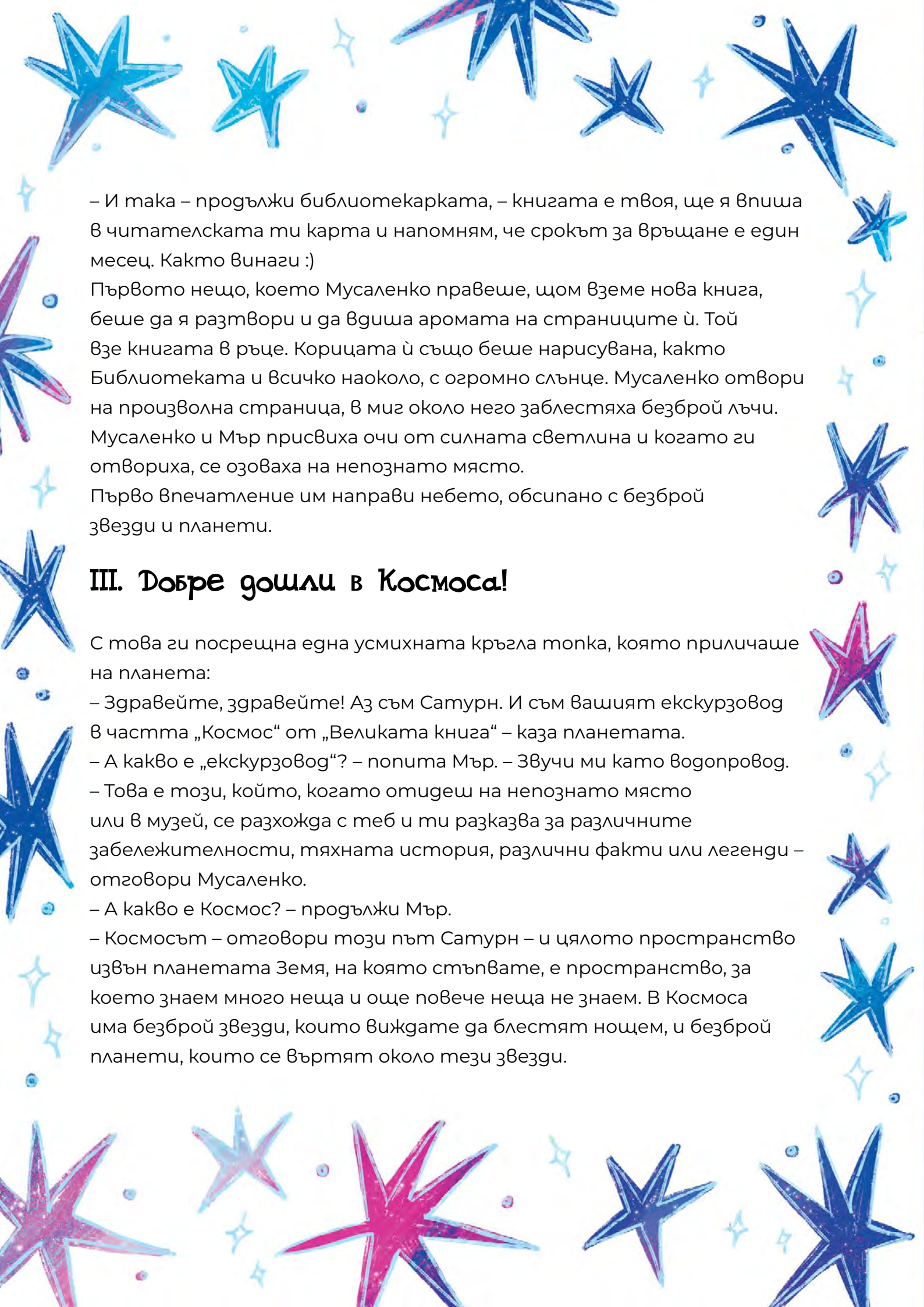
Мър май леко се обиди, че го сравниха с другите котета – той все пак е специален и не гони мишки и птичета по цял ден. На него всички животни са му приятели... Но като помисли, се съгласи с дамата, защото е добре да се знае, че всички останали котета е нормално да го правят.

Великата
книга

– И така – продължи библиотекарката, – книгата е твоя, ще я впиша в читателската ти карта и напомням, че срокът за връщане е един месец. Както винаги :)

Първото нещо, което Мусаленко правеше, щом вземе нова книга, беше да я разтвори и да вдигне аромата на страниците ѝ. Той взе книгата в ръце. Корицата ѝ също беше нарисувана, както Библиотеката и всичко наоколо, с огромно слънце. Мусаленко отвори на произволна страница, в миг около него заблестяха безброй лъчи. Мусаленко и Мър присвиха очи от силната светлина и когато ги отвориха, се озоваха на непознато място.

Първо впечатление им направи небето, обсипано с безброй звезди и планети.

III. Добре дошли в Космоса!

С това ги посрещна една усмихната кръгла момка, която приличаше на планета:

– Здравейте, здравейте! Аз съм Сатурн. И съм вашият екскурзовод в частта „Космос“ от „Великата книга“ – каза планетата.

– А какво е „екскурзовод“? – попита Мър. – Звучи ми като водопровод.

– Това е този, който, когато отидеш на непознато място или в музей, се разхожда с теб и ти разказва за различните забележителности, тяхната история, различни факти или легенди – отговори Мусаленко.

– А какво е Космос? – продължи Мър.

– Космосът – отговори този път Сатурн – и цялото пространство извън планетата Земя, на която стъпвате, е пространство, за което знаем много неща и още повече неща не знаем. В Космоса има безброй звезди, които виждате да блестят нощем, и безброй планети, които се въртят около тези звезди.

Слънцето например е звезда – то топли Земята, дава ѝ светлина и благодарение на него има живот на тази планета.

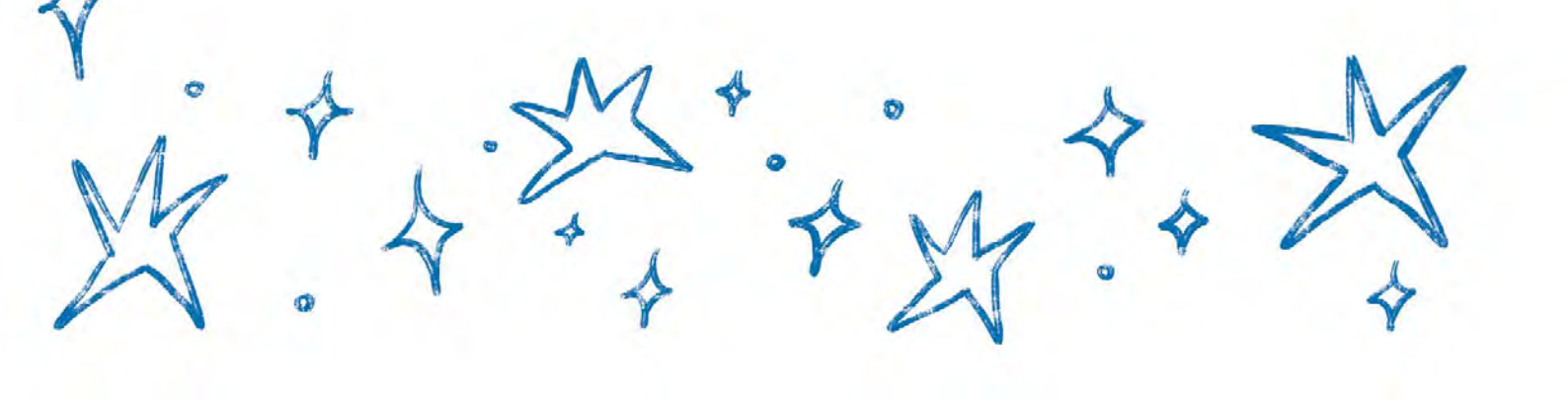
– Освен това описание аз бях чел някъде – допълни Мусаленко, – че светът, който виждаме около себе си, не е целият безкраен Космос, а само онази малка част от него, която привлича вниманието ни. Сякаш всеки човешки ум си създава свой личен космос, който не е свързан с планети, а с начина, по който мислим, учим, ходим на работа, подскачаме на един крак, усмихваме се, играем... и всичко останало, свързано с едно дете или възрастен. Мър и Сатурн се взираха в Мусаленко и си мислеха едновременно за едно и също: „Мусаленко явно е станал нещо като философ или е стоял по-дълго време на слънце...“.

– Добре де, кратката версия на казаното е – продължи Мусаленко – да се опитваме да се наслаждаваме на природата около нас, да четем и да сме умни. Така нашият личен космос ще е добре, ще го споделяме и на близките си и ще сме добре с хората около нас.

– Не е научно, но добре казано, Мусаленко – каза Сатурн. – Може и мъдростта на голямото семейство на „Великата книга“ да има общо :) Кой знае. А сега продължавам и аз своя разказ. Огледайте се наоколо – виждате, че около Слънцето обикалят осем, а ако броим Плутон, са девет планети и всички заедно се наричат Слънчева система. Първите четири ги наричаме земенодобни, защото са съставени от скали и метали... нещо като планетата Земя. Първо ще ви разкажа за тях, а накрая и за Плутон, за който учените имат различно мнение – броим ли го за планета, не го ли броим...

Меркурий е най-малката планета в Слънчевата система, най-близо до Слънцето и температурата ѝ през деня достига 400 градуса, а през нощта минус 180. А колко градуса е в момента във Вашия дом?

– Зависи в кой мой дом се намирам – отговори Мусаленко. – Като

у дома се чувствам, когато гостувам при всеки един от моите приятели :) При приятеля ми в Египет например ми е било най-горещо. И все пак онези незабравими 45 градуса в пустинята Сахара са доста далеч от 400 градуса...

А коя е следващата планета?

– **Венера** – отговори Сатурн. – Наричат я „Планетата сестра на Земята“. Обикновено при изгрев и залез тя е най-яркото небесно тяло след Луната и Слънцето. Затова понякога е смятана за звезда и е наричана Зорница (сутрин) и Вечерница (вечер). Затегнете коланите на вълнението, защото продължавам с вашата **Земя**.

За нея мога да разказвам поне една земна година... което в повечето случаи е 365 дни. Земята е третата планета, има си естествен спътник – Луната, и е единствената планета в Слънчевата система, на която има вода в течно състояние. Учените казват, че Земята е създадена преди около 4,54 милиарда години. Водата покрива повече от половината от повърхността или с точност – 71% и затова я наричат „Синята планета“.

– А знаете ли, че Луната, когато я погледнем и е пълна и кръгла, прилича на лице на човече :) – добави внезапно Мусаленко.

– Разкажи ни за следващата планета, Сатурн. За четвъртата, която каза, че прилича на Земята – каза нетърпеливо Мър, докато се опитваше да граска с нокти върху нещо като камък наблизо.

Сатурн си намести очилата и продължи:

– Следва **Марс** – най-изследваната от хората планета, даже разни роботи марсоходи са се спускали и са се разхождали на нея. Заради цвета ѝ, предизвикан от реещ се във въздуха прах, я наричат „Червената планета“.

– А има ли марсианци или други извънземни в Космоса? – попита отново внезапно Мусаленко.

– Отговорът на този въпрос все още не е описан във „Великата книга“ – отговори Сатурн. – Някои вярват, че има. Други вярват, че няма. Това с извънземните дали ги има, или няма не е от значение в момента. След 865 000 години може да е друго, знам ли. Май и аз прихванах разни мъдрости :) ... Следващите четири планети, сред които съм и аз – продължи Сатурн, – са газови гиганти. Те са много по-ГОЛЕМИ от първите четири и са съставени предимно от различни газове:

IV. Гигантите

Сатурн пое гигантско количество въздух и реши, че ще разкаже на един дъх за гигантските планети.

– Планета номер 5, **Юпитер**, е 11 пъти по-голяма от Земята и е най-голямата планета в Слънчевата система. Тя е и най-шарената планета. Бурният вятър размества непрекъснато отровните облаци, от които е съставена, и се образуват различни цветове и форми. Все едно непрекъснато някой смесва множество цветни боички.

Следва **Сатурн**!

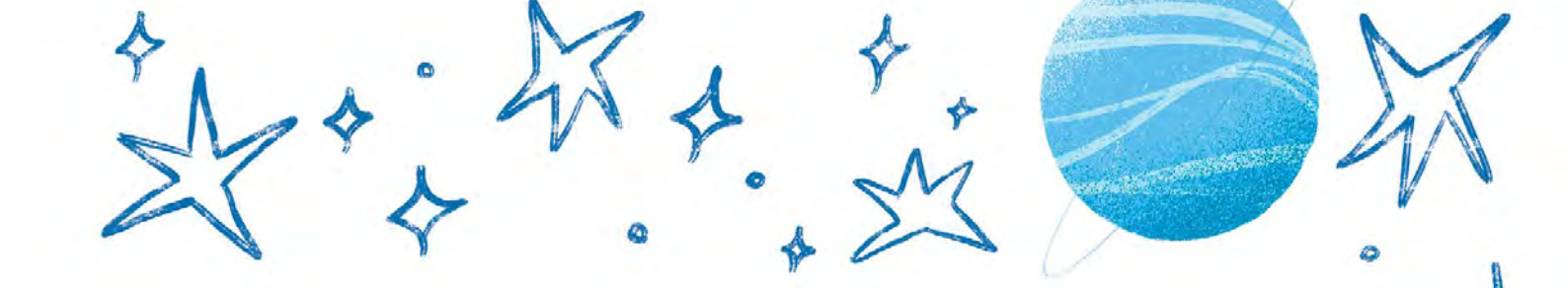
Вече се познаваме, но да разкажа малко повече за себе си. Аз съм известен с множеството пръстени, които ме заобикалят, и съм втората по големина планета в Слънчевата система. Ако ме погледнете отдалеч, кръговете около мен приличат на истински твърди пръстени, но всъщност са парчета камъни, лед и космически прах, които се въртят около мен.

Сатурн внезапно се завъртя около Мусаленко и Мър и каза:

– Бърз въпрос, за да видя дали внимавате: Колко планети има в Слънчевата система?

– Зависи. Според едни учени 8, според други 9 – отговори Мусаленко.

– Бърз въпрос и към теб, Сатурн:

А сатурновите дупки къде се намират?

– Те не съществуват. Просто човек, когато порасне, понякога без особена причина преминава през тъжен период. Възрастните наричат този период „сатурнова дупка“, аз бих го нарекъл „отиди да се разходиш сред природата, погледни света около теб, небето, звездите, слънцето... и ще ти мине“ – отговори усмихнато Сатурн. А сега продължаваме с последните планети. Това са **Уран** и **Нептун**.

Те много си приличат – някои изследователи ги наричат „ледени гиганти“. Нептун има най-силните ветрове в Слънчевата система, достигащи до скорост от 2100 км/ч. За сравнение – на планетата Земя разрушителните ураганни ветрове могат да достигат почти 400 км/ч, а най-силният вятър е измерен край Австралия – 408 км/ч.

Мусаленко и Мър се огледаха в пространството около тях – за пръв път бяха в Космоса. Всичко много ги впечатляваше, а най-много това, че наблюдаваха своята планета отдалече и на живо, като на голям екран или гигантска снимка.

– И за финал – запознайте се с **Плутон** – каза Сатурн, – който учените не броят точно за планета, а за планета джудже. Много е малка, много далеч от Слънцето и не е съставена нито от газ, нито от скали и метал, а е нещо като тонка лег.

Сатурн замълча загадъчно, усмихна се, завъртя пръстените си и каза тържествено:

– Добре дошли във Великото семейство на „Великата книга“ на познанието ииииии.... довиждане сега. Накъде ще продължите и кого ще срещнете, зависи от вас. Помислете какво ново нещо искате да научите и цялата Вселена ще ви помогне – Сатурн помахаше любезно за „довиждане“ на нашите приятели, завъртя пръстените си и отиде да се върти отново около Слънцето.

А това се оказа сложна задача, защото за разлика от Земята, на Сатурн му трябват около 10 759 земни дни (или около 29½ години), за да направи една обиколка около Слънцето.

**А помните ли за колко дни Земята
прави една обиколка около Слънцето?**

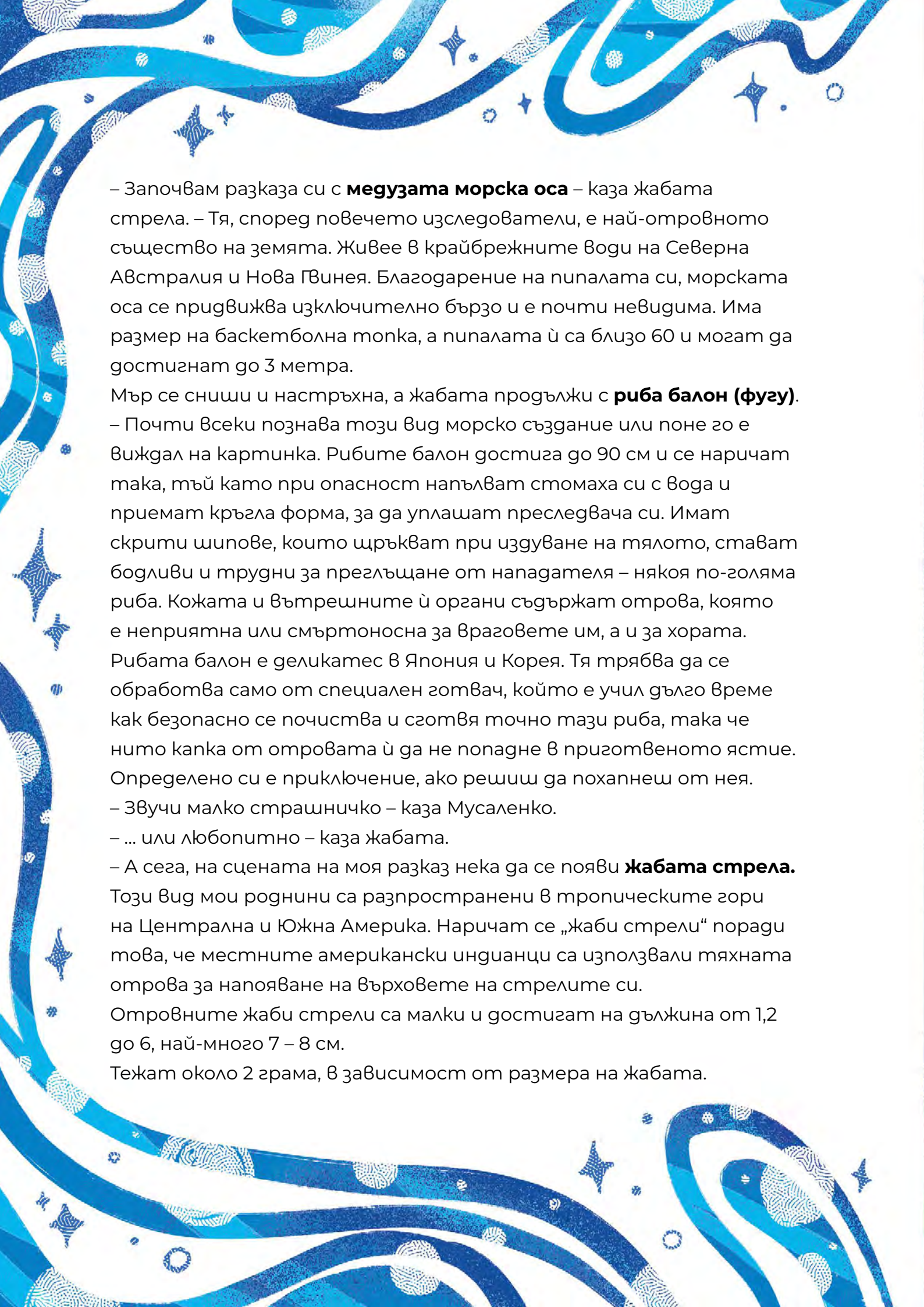
Мър и Мусаленко се усмихнаха, а Мусаленко запомни почти всичко, което му разказа Сатурн. Да учиш нещо ново всеки ден, е безценно. А още по-хубаво е, когато го споделяш с другите около теб. Мусаленко отпи вода от шишето си, защото, освен че ожадня, се сети, че без храна може известно време да се оцелее, но без вода по-трудно. Погледна Космоса около себе си, затвори очи и отвори на друга произволна страница:

V. Кое е най-отровното животно на Земята

Когато отвориха отново очи, Мусаленко и Мър се оказаха поседнали на огромно дърво до една жаба.

– Нека да ви представя някои от най-отровните животни на света – каза жабата. – В списъка има риби, медузи, паяци и други буболечки, охлюви, змии и гр. Аз ще ви разкажа за 3 по мой избор – **медузата морска оса, рибата балон и жабата стрела**. Ще кажа и за големите животни, но темата за опасностите ми е много по-интересна. А, и ще се представя, но след малко :) Мусаленко и Мър наостриха целия си слух.

– Започвам разказа си с **мегузата морска оса** – каза жабата стрела. – Тя, според повечето изследователи, е най-отровното същество на земята. Живее в крайбрежните води на Северна Австралия и Нова Гвинея. Благодарение на пипалата си, морската оса се придвижва изключително бързо и е почти невидима. Има размер на баскетболна топка, а пипалата ѝ са близо 60 и могат да достигнат до 3 метра.

Мър се сними и настръхна, а жабата продължи с **риба балон (фузу)**.

– Почти всеки познава този вид морско създание или поне го е виждал на картинка. Рибите балон достига до 90 см и се наричат така, тъй като при опасност напъхват стомаха си с вода и приемат кръгла форма, за да уплашат преследвача си. Имат скрити шипове, които щръкват при издуване на тялото, стават бодливи и трудни за преглъщане от нападателя – някоя по-голяма риба. Кожата и вътрешните ѝ органи съдържат отрова, която е неприятна или смъртоносна за враговете им, а и за хората. Рибата балон е деликатес в Япония и Корея. Тя трябва да се обработва само от специален готвач, който е учил дълго време как безопасно се почиства и сготвя точно тази риба, така че нито капка от отровата ѝ да не попадне в приготвеното ястие. Определено си е приключение, ако решиш да похапнеш от нея.

– Звучи малко страшно – каза Мусаленко.

– ... или любопитно – каза жабата.

– А сега, на сцената на моя разказ нека да се появи **жабата стрела**.

Този вид мои роднини са разпространени в тропическите гори на Централна и Южна Америка. Наричат се „жаби стрели“ поради това, че местните американски индианци са използвали тяхната отрова за напояване на върховете на стрелите си.

Отровните жаби стрели са малки и достигат на дължина от 1,2 до 6, най-много 7 – 8 см.

Тежат около 2 грама, в зависимост от размера на жабата.

Много от представителите на това семейство жаби са застрашени от изчезване и не са чак толкова опасни всъщност. Но ако пътешествате по джунглите, винаги спазвайте правилото „Никога не вземайте в ръце красиви жаби“, особено ако те са оцветени в ярки цветове – жълто, зелено, синьо, червено...

VI. Началото На пътя

Мусаленко и Мър запомниха всичко. Толкова интересни неща научиха за толкова кратко време, а Мусаленко сякаш не беше очаквал, че този, започнал особено скучно ден, ще му донесе толкова запомнящо се приключение. От друга страна, се замисли: „Заслужавам да ми се случват такива страхотни неща, защото и аз самият съм такъв“. Замисли се дали не прозвуча в мислите си нескромно, но пак наистина си даде сметка, че е носител на много добродетели и ценности, помага на по-малките и на възрастните, използва „Благодаря“ и „Извинявай“, когато му е мястото, не лъже... и още няколко подобни неща.

А нали това са част от важностите, които правят всеки един от нас страхотен?

„Мусаленко, всъщност ти си в началото на пътя на най-голямото си приключение. Вече си част от семейството на „Великата книга“. Там знанието и силата на умовете са необятни, защото обединяваме суперсили и ставаме по-смели в мечтите си, по-големи в сърцата и още по-добри в делата :) “

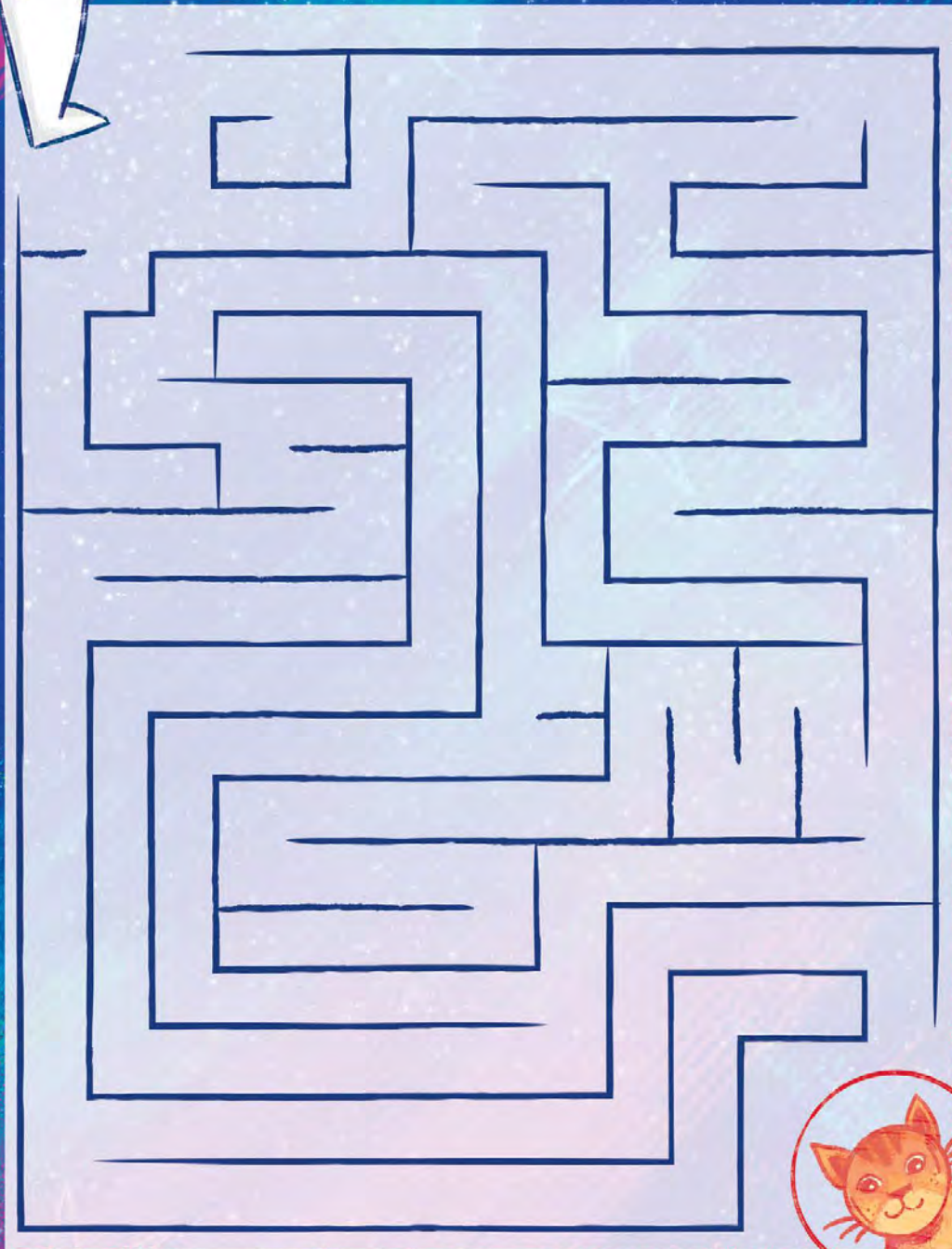
Мусаленко се замисли – та това бяха неговите думи преди началото на пътешествието. Може би няма нищо случайно...

START

FINISH

©Musala Soft

Стефка Огнянова - автор, 2023

Явора Енчева - книжно оформление и илюстрации, 2023

